

дискурсі. Проте слухним є зауваження Т. Дж. М. Сандерса про варіювання способу репрезентації суб'єктивності в каузальному лексиконі залежно від мов і модальностей [13, с. 31].

Численні розвідки в цій області дають аналогічні результати для французької та німецької мов, хоча спостерігаються й незначні розбіжності. Щодо англійської мови, то з аналізованих праць зрозуміло, що розмежування досліджуваних категорій реалізується більше за допомогою контрольних фраз, типу *for that reason* – для об'єктивної каузальності; *it follows that* – для суб'єктивної. Це пояснюється тим фактом, що більшість коннекторів в англійській мові не є специфічними ні за значенням, ні за вживанням: один і той самий коннектор (*for*, наприклад) має кілька значень, одне й те саме значення передається декількома коннекторами (*because, as, since*).

Підсумовуючи, зазначимо, що каузальність і суб'єктивність репрезентують собою два фундаментальні дискурсивні принципи в дії. Саме вони зумовлюють когерентність тексту, зокрема каузальну когерентність і використання коннекторів, відіграючи важливу роль у процесу пізнання. Саме каузальність і суб'єктивність відповідають за систему каузальних відношень та їх мовне вираження та вживання дискурсивних коннекторів. Проте лінгвістична гіпотеза про універсальний принцип каузальності, який систематично кодується в дискурсі в різних мовах, а також пояснювальну силу суб'єктивності потребує подальшої перевірки, що й планується зробити в перспективі.

Література:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Ф. С. Бацевич. – 2-ге вид., доп. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – С. 153–154. – (Серія «Альма-матер»).
2. Леміш Н. Є. Вергеральні типи каузальності у споріднених мовах : монографія / Наталія Євгенівна Леміш. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. – 508 с.
3. Леміш Н. Є. Зіставний аналіз складових каузального комплексу в різноструктурних мовах / Н. Є. Леміш // Вісник Маріупольського державного університету. Сер. Філологія : [зб. наук. пр.] / [гол. ред. К. В. Балабанов]. – Маріуполь : МДУ, 2012. – Вип. 6. – С. 108–114.
4. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – 844 с.
5. Философский словарь / [под ред. И. Т. Фролова]. – [7-е изд., перераб., доп.]. – М. : Республика, 2001. – 719 с.
6. Beaugrande R. de Introduction to Text Linguistics / R. de Beaugrande, W. V. Dressler. – London and New York : Longman, 1981. – P. 4.
7. Halliday M. A. K. Language, Context and Text / M. A. K. Halliday, R. Hasan. – Oxford : Oxford University Press, 1976/1989. – P. 242–243.
8. Hoey M. On the Surface of Discourse / M. Hoey. – London : George Allen and Unwin, 1983.
9. Hoey M. Patterns of Lexis in Text / M. Hoey. – Oxford : Oxford University Press, 1991. – P. 19–20.
10. Hornby A. S. Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English / A.S. Hornby. – 7th edition. – Oxford University Press, 2010. – 1716 p. + 5 maps + R 1–119.
11. Longman Dictionary of Contemporary English. – [5th ed.]. – Pearson Education Ltd., 2012. – 2082 p.
12. Sanders T. Causality, cognition and communication : A mental space analysis of subjectivity in causal connectives / T. Sanders, J. Sanders, E. Sweetser // Causal Categories in Discourse and Cognition / [eds T. Sanders, E. Sweetser]. – The Hague : Mouton de Gruyter, 2009. – P. 19–59.
13. Sanders T.J.M. Coherence, causality and cognitive complexity in discourse / T.J.M. Sanders // Proceedings of the First International Symposium on the Exploration and Modelling of Meaning / eds. M. Aurnague & M. Bras. – Toulouse, France : Universite de Toulouse-le-Mirail, 2005. – P. 31–46.
14. The Linguistics Encyclopedia / [ed. by Kirsten Malmkjær]. – 2-nd ed. – London and New York : Routledge, 2005. – 643 p.
15. Winter W. Internal Structure and External Relationship of Two Verbal Paradigms: Tocharian B *wen-*, A *wen-* «say» / Werner Winter // The Journal of Indo-European Studies. – Vol. 5. – Hatliesburg, 1977. – P. 545.

УДК 378.124+371.13+372.461=111

Г. В. Мельниченко, Н. В. Дмитришук,

Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, м. Одеса

РОЗВИТОК ІНШОМОВНИХ МОВЛЕННЄВИХ НАВИЧОК МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У СИСТЕМІ МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ

У статті обґрунтовується доцільність використання модульної технології навчання у розвитку іношомовних мовленнєвих навичок студентів; уточнюється поняття модульної технології навчання. Шляхом розробки комплексу спеціальних вправ та його реалізації в умовах жорсткої послідовності етапів проходження навчального модуля доводиться ефективність упровадження модульної технології навчання у розвитку іношомовних діалогічних та монологічних навичок майбутніх учителів іноземної мови.

Ключові слова: модульна технологія навчання, модульні принципи, іношомовні мовленнєві навички, етапи розвитку іношомовних мовленнєвих навичок, діалогічне та монологічне мовлення.

DEVELOPMENT OF FOREIGN LANGUAGE SPEECH SKILLS OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS IN TERMS OF MODULAR EDUCATION

Modern state of societal development requires the shift from linguistic to communicative approach and formation of the so called speech competence. The modular technology of education can effectively solve this task.

The modular educational technology is a didactic system which combines forms of organizing and managing educational process preserving a high level of students' independence in learning on the basis of planned, regular and staged mastering of functional units of professional activity. This technology is also instrumental in developing foreign language speech skills: dialogical and monological.

Dialogical speech is a process of speech interaction based of interchange of utterances not reaching the size of a monologue. For effective development of dialogical skills it is recommended to use exercises with elements of interview; with a role-playing component; with elements of discussion.

Monological speech is a type speech formed as a result of the active speech activity designed for passive and indirect perception. This type of speech is to be developed via communicative exercises aimed at mastering skills of producing monologue – characteristics; monologue – narration; monologue – argumentation; monologue rendering impressions and emotions; monologue – précis.

In the process of developing foreign language skills there appear a series of difficulties such as linguistic, speech, psychological and general communicative ones. The modular educational technology can remove these difficulties due to a complex of spe-

cial modular principles inherent in it: the principles of dynamics, effectiveness and efficiency of knowledge, learning autonomy, flexibility, versatility of methodical counseling, parity, completion of training. The process of developing speech skills implies passing the following stages: entrance (entry test), motivation, contents storage, control (intermediate tests), exit (final test).

The conducted experimental research testified efficacy of implementing the modular educational technology in development of dialogical and monological skills by comparing initial and final level development indices.

Key words: *modular educational technology, modular principles, foreign language speech skills, stages of developing foreign language speech skills, dialogical and monological skills.*

РАЗВИТИЕ ИНОЯЗЫЧНЫХ РЕЧЕВЫХ НАВЫКОВ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА В СИСТЕМЕ МОДУЛЬНОГО ОБУЧЕНИЯ

В статье обосновывается целесообразность использования модульной технологии обучения в развитии иноязычных речевых навыков студентов; уточняется понятие модульной технологии обучения. Путем разработки комплекса специальных упражнений и его реализации в условиях жесткой последовательности этапов прохождения учебного модуля доказывается эффективность внедрения модульной технологии обучения в развитии навыков диалогической и монологической иноязычной речи будущих учителей иностранного языка.

Ключевые слова: *модульная технология обучения, модульные принципы, иноязычные речевые навыки, этапы развития иноязычных речевых навыков, диалогическая и монологическая речь.*

У межах євроінтеграції Україна стає повноправним учасником Болонського процесу, провідною метою якого є створення спільної зони європейської вищої освіти, зміцнення взаємозв'язків та покращення взаєморозуміння між різними освітніми системами.

Реформа освіти в Україні, яка спирається на положення Болонської конвенції, передбачає реформу мовної освіти і, перш за все, – реформу методики навчання іноземних мов. Останнє, відповідно до вимог Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти, вимагає перенесення ваги навчання з мовної на мовленнєву, комунікативну основу – розвиток так званої іншомовної мовленнєвої компетенції. Для реалізації окресленої мети потрібна сучасна методика формування мовленнєвих компетенцій в усіх видах іншомовної комунікативної діяльності, яка повністю відповідала б зазначеним вище вимогам та цілям.

Для вирішення означеної проблеми велику роль відіграють новітні технології навчання, спрямовані на актуалізацію, систематизацію, гуманізацію й комплексність отримання знань. Однією з таких технологій є модульна технологія навчання – така організація навчального процесу, зміст навчання якої представляється у вигляді самостійних, закінчених модулів, що несуть у собі одночасно інформацію й методичне керівництво щодо її застосування, а оцінювання успішності здійснюється за допомогою рейтингової системи оцінювання знань. Вона являє собою сукупність форм і способів організації та управління навчальним процесом з високим рівнем самостійності студентів на основі планомірно-поетапного засвоєння функціональних одиниць професійної діяльності.

Методико-педагогічні аспекти застосування модульного навчання висвітлюються в роботах А. Алексюка, І. Богданової, В. Бондара, К. Вазіної, С. Козак, В. Огнев'юка, С. Падалка, І. Прокопенка, Л. Романишиної, Є. Сковіна, А. Фурмана, П. Юцявичене тощо. Попри популярність упровадження даної моделі навчання, питанню застосування модульного навчання в розвитку іншомовних діалогічних і монологічних навичок студентів поаспектно бракує як теоретичного, так і практичного підґрунтя.

Водночас, навчання іноземної мови за модульною технологією дозволяє комплексно вирішувати такі актуальні завдання, як забезпечення індивідуального темпу навчання, урахування індивідуальних можливостей, схильностей, потреб і інтересів студента, розвиток навичок самостійної роботи з різними джерелами інформації, самостійного засвоєння матеріалу і, отже, придбання якісних знань і вмінь, необхідних для стимулювання свідомої комунікативної діяльності. Отже, **актуальність** обраної проблеми дослідження не викликає сумнівів.

Актуальність і теоретична значущість проблеми зумовили окреслення **мети дослідження**: теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити дієвість модульної технології навчання у процесі розвитку іншомовних мовленнєвих навичок майбутніх учителів іноземних мов.

Об'єкт дослідження: розвиток іншомовних мовленнєвих навичок студентів мовних вищих навчальних закладів.
Предмет дослідження: процес реалізації модульної технології навчання в розвитку іншомовних мовленнєвих навичок студентів вищих мовних закладів освіти.

Гіпотеза дослідження: розвиток іншомовних мовленнєвих навичок студентів мовних вищих навчальних закладів відбуватиметься успішно за таких умов реалізації модульної технології навчання: використання особистісно орієнтованих комунікативних вправ, націлених на розвиток діалогічного й монологічного мовлення та розроблених відповідно до вимог змістового модуля; забезпечення студентів програмно-методичними та допоміжними матеріалами.

Метою викладання іноземних мов у мовному вищому навчальному закладі є оволодіння студентами іноземною мовою як засобом спілкування. Однією з основних форм спілкування є діалогічне мовлення.

Проблема розвитку іншомовних діалогічних навичок студентів розглядається в роботах Л. Н. Глухової, І. М. Зотової, Л. В. Калініної, В. Л. Скалкіна, О. Б. Тарнопольського, І. Є. Шеменєвої та інш. Ключовим поняттям у всіх дослідженнях є поняття діалогічного мовлення.

Діалогічне мовлення – це процес мовленнєвої взаємодії, що передбачає обмін репліками, які не досягають обсягів монологічних висловлювань [3, с. 6].

Реалізуючись у рамках спілкування, діалогічне мовлення як чергування дрібних висловлювань межує, з одного боку, з початком або закінченням комунікативного контакту, а з іншого боку – з монологічними вставками, з якими воно з'єднується за допомогою початкових або кінцевих речень, що мають діалогічну зв'язаність.

Метою розвитку діалогічного мовлення на заняттях з англійської мови на 4 курсі, згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями, є розвиток у студентів здатності висловлюватися спонтанно, дуже швидко й точно, диференціюючи найтонші відтінки смислу в досить складних ситуаціях. Це означає, що студент може без зусиль брати участь у будь-якій розмові чи дискусії, легко вживаючи ідіоматичні звороти та колокалізми, може ясно та чітко обґрунтувати висловлені погляди, брати на себе ініціативу в інтерв'ю, підтримувати дискусію.

Приймаючи до уваги вищесказане, в умовах модульного навчання на заняттях з Англійської мови рекомендується використовувати наступні види комунікативно вмотивованих та тематично зорієнтованих рецептивно-продуктивних вправ: вправи з груповою дискусією та рольовим компонентом; вправи з елементами інтерв'ю; вправи з рольовим компонентом; вправи з елементами дискусії [4, с. 16].

Проблеми розвитку іншомовних монологічних навичок відводилося значуще місце в наукових працях В. Д. Аракіна, І. Л. Бім, Н. І. Гез, Е. І. Пасова, Г. В. Рогової, С. Ф. Шатілова, Е. П. Шубіна та інш.

З лінгвістичного погляду монологічне мовлення характеризується структурною завершеністю речень, розгорнутістю та різноструктурністю фраз. Окрім того, монологічному мовленню властивий досить складний синтаксис, обмежене використання речень-еліпсів, мовленнєвих кліше, штампів.

Метою розвитку монологічного мовлення на заняттях з Англійської мови на 4 курсі, згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями, є розвиток у студентів здібності передавати детальну інформацію, уміння забезпечити ефективну логічну структуру висловлювання.

В умовах вищого мовного педагогічного закладу доцільно використовувати вмотивовані комунікативні продуктивні вправи з мінімальним керуванням на опрацювання монологу з елементами характеристики; монологу – розповіді; монологу – міркування; монологу з елементами розповіді, характеристики вражень та емоцій; монологу – переказу.

Під час розвитку іншомовних мовленнєвих навичок у студентів виникають наступні труднощі: *мовні* (лексичні, граматичні, фонетичні, стилістичні тощо); *мовленнєві* (говоріння й сприймання мовлення на слух), пов'язані з нерозвиненістю одного або обох навичок та нездатністю автоматично переключатися з одного виду іншомовної мовленнєвої діяльності на іншу; *психологічні* (мотиваційні та мисленнєві), пов'язані, по-перше, з відсутністю мотивації висловлювання, а по-друге, з нездатністю швидко реагувати на почуте, утримувати зміст висловлюваного у пам'яті тощо, по-третє, спричинені так званим психологічним бар'єром, яких заважає вільно висловлювати думки, не остерігаючись припущення помилок; *загальнокомунікативні* (лінгвокультурні й змістові), що проявляються, з одного боку, у незнанні мовних і мовленнєвих особливостей, типових для культури носіїв мови, що вивчається; а з іншого, – неосвіченість щодо предмету розмови [2, с. 16].

З'ясуємо, яким чином модульна технологія навчання здатна допомогти в подоланні окреслених труднощів, для чого, у першу чергу, уточнимо сутність ключового поняття даної технології – модуля.

Модуль – це «відносно автономний дидактичний набір навчальних матеріалів, що несуть інформаційне навантаження, й алгоритмізованих дій, спрямованих на забезпечення повного їх засвоєння» [1, с.126].

Для вирішення проблеми розвитку іншомовних мовленнєвих навичок у межах модульної технології навчання, потрібно будувати навчальний процес відповідно до наступних вимог:

1. Висока концентрація змісту навчального матеріалу в межах одного тематичного модуля, що уможливить перенесення уваги з формального мовного навантаження висловлювання на його зміст, а отже знизить психологічний бар'єр, що завжди з'являється під час формулювання думок.

2. Поєднання всіх компонентів іншомовної комунікативної компетенції – мовного, мовленнєвої та соціокультурної – і їхній збалансований розвиток. У зв'язку з цим – поділ тематичного модуля на підструктурні елементи – блок читання, аудіювання, говоріння, письма.

3. Створення мотивації вчення на різних рівнях – внутрішній (спирання на провідні види діяльності студентів на даному рівні навчання – міжособистісне спілкування – та створення ситуацій зацікавленості) і зовнішній (рейтингове оцінювання навчальної діяльності).

4. Організація навчального процесу за модульними принципами – динамічності, дієвості й оперативності знань, самостійності навчання, гнучкості, усвідомленої перспективи, різнобічності методичного консультування, паритетності, завершеності навчання.

Організація навчання з досягнення окресленої мети повинна мати всі ознаки технологічності, а саме: бути поділеною на систему послідовних, алгоритмічно розташованих взаємопов'язаних кроків; бути постійно й всебічно оцінюваною й відповідно керованою й коригованою; бути ретельно спланованою й спрямованою на конкретно сформульований і підлягаючий вимірюванню результат. Тому перебіг процесу розвитку мовленнєвих навичок в межах модульної технології навчання має спиратися на наступні етапи: етап входу (цільовий тест), мотивації, накопичення змісту висловлювання, контролю (проміжні тести) та виходу (кінцевий тест).

З метою доведення ефективності застосування модульної технології навчання в процесі формування іншомовних мовленнєвих навичок було організовано й проведено експериментальне дослідження на 4 курсі факультету іноземних мов Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Заняття проводилися в одній групі у межах дисципліни «Англійська мова».

Перед проведенням експериментального дослідження було визначено рівні сформованості навичок монологічного та діалогічного мовлення у студентів даної групи. Рівень сформованості навичок монологічного мовлення визначався нами як середня величина від суми таких критеріїв: (1) коефіцієнт лексичної правильності висловлення; (2) граматичної правильності; (3) коректності відповідей на альтернативний тест; (4) коректності результатів тесту множинного вибору.

Було визначено наступний коефіцієнт навченості – 0,7 (за методикою В. П. Беспалько, де коефіцієнт навченості визначається за формулою: $KH = a/n$, де a – кількість правильно розв'язаних задач, n – загальна кількість задач).

Рівень розвитку навичок і вмінь невідготовленого діалогічного мовлення визначався за наступними критеріями: темп мовлення, розгорнутість мовленнєвих реплік, ініціативність, нормативність мовлення, та становив середній коефіцієнт 0,4.

Формуючий експеримент охоплював наступні форми роботи з розвитку іншомовних мовленнєвих навичок: (1) аудиторна робота – виконання модульних комунікативних вправ, перегляд й обговорення фільмів, виступи в межах мікрогруп за одною з програмних тем, інтерв'ю, бесіди, дискусії, диспути, рольове спілкування; (2) позааудиторна робота: складання модульних портфоліо; додаткові й індивідуальні заняття, консультації.

Аудиторна робота в межах навчального модуля відбувалася в послідовності трьох етапів. Перший етап – настановчо-мотиваційний – мав за мету створення настанови щодо перспектив вивчення теми. Формою реалізації даного етапу було, по-перше, проходження цільового тесту, його самооцінювання й взаємооцінювання й обговорення отриманих результатів; по-друге, – повідомлення й обговорення цілей навчального модуля.

Метою другого етапу – фахового – було власне розвивати мовленнєву компетенцію у послідовному виконанні інтегративного комплексу вправ у межах навчального модуля. Робота проводилася відповідно до принципу диференціації та інтеграції в розвитку мовленнєвих навичок та принципу урахування полікультурного підходу, що, на нашу думку, створює змістове підґрунтя для мовленнєвої діяльності, виконує мотивуючу функцію. Розвиток мисленнєвих функцій є також невід'ємною умовою успішного розвитку іншомовної мовленнєвої діяльності. Відтак, робота на цьому етапі охоплювала вправи на лінгвістичний аналіз художніх творів, вправи на згортання і розгортання інформації, вправи дискусійного характеру на основі науково-популярних і публіцистичних текстів тощо. Окрім того, було розроблено й апробовано пакет комунікативних вправ на розвиток монологічного та діалогічного мовлення за темою навчального модуля «Courts and trials» на стимулювання моноло-

гічної та діалогічної діяльності. Творчі комунікативні вправи вимагали інтеграції знань студентів та звернення до знаннєвого фонду суміжних дисциплін – юриспруденції, психології, літератури, що є провідною умовою модульної технології навчання.

Останнім етапом перебігу навчального модуля є підсумковий етап, метою якого є підведення підсумків роботи студентів над модулем. Найважливішим моментом цього етапу є робота над вихідним тестом. Завдання цього тесту подані таким чином, щоб вони співвідносилися з цілями модуля, поданими на початку роботи з навчальним модулем, та були аналогічні до завдань відповідного цільового тесту. Окрім того, у вихідний тест включалися питання, що були відведені на самостійне опрацювання.

На підсумковому етапі складався модульний рейтинг. Курс вважався незасвоєним, коли його загальний рейтинг (сума усіх модульних рейтингів та екзаменаційна оцінка) був нижчим за мінімально можливий, таким чином досягалася реалізація одного з принципів модульного навчання – завершеність навчання.

На завершальному етапі дослідження були перевірені рівні сформованості діалогічного та монологічного мовлення та одержані наступні результати: середній коефіцієнт розвитку монологічного мовлення наприкінці експерименту складав 0,91, а на початку – 0,73. Щодо коефіцієнту розвитку діалогічного мовлення, то наприкінці експерименту він становив 0,50, тоді як на початку – 0,42. Як видно з отриманих даних, застосування модульної технології навчання спричинило позитивні зрушення. Результати дослідно-експериментальної роботи свідчать про справедливості висунутої гіпотези й доводять ефективність реалізації модульної технології навчання у формуванні іншомовних мовленнєвих навичок студентів. Є підстави стверджувати, що ефективність навчання іноземної мови студентів істотно підвищується завдяки тому, що поперше, зміст модуля забезпечує формування та розвиток усіх компонентів і підкомпонентів іншомовної комунікативної компетенції і поетапне становлення мовної особистості студента; по-друге, кожен модуль як структурно-організаційна та структурно-змістова одиниця програми модульного навчання іноземної мови моделюється й розробляється на основі алгоритму, що забезпечує цілісність, системність, послідовність, логічність, самостійність навчальних елементів, які входять до нього; по-третє, використовується система позааудиторної самостійної роботи студентів, що розширює когнітивні й комунікативні горизонти учбової діяльності; і, нарешті, упроваджується навчально-методичне забезпечення, орієнтоване на задоволення потреб студентів в оволодінні іншомовною комунікативною компетенцією на рівні, що дозволяє здійснювати іншомовне спілкування в соціально-побутової, ділової та професійно орієнтованої сферах.

Отримані результати не вичерпують окресленої проблеми дослідження. Перспективи подальшого дослідження ми пов'язуємо з розробкою й упровадженням системи інтерактивних вправ, спрямованих на розвиток іншомовних мовленнєвих навичок студентів.

Література:

1. Гусак П. Н. Теорія і технологія диференційованого навчання майбутніх вчителів початкових класів : авторефер. дис.... канд. пед. наук : 13.00.04. – теорія і методика професійної освіти / П. Н. Гусак. – Київ, 1999. – 21 с.
2. Мельниченко Г. В. Розвиток іншомовних діалогічних навичок студентів у системі модульного навчання / Г. В. Мельниченко // Наука і освіта. – 2011. – № 2. – С. 97–100.
3. Скалкин В. Л. Обучение диалогической речи (на материале английского языка): пособие для учителей / В. Л. Скалкин. – К. : Радянська школа, 1989. – 158 с.
4. Тарнопольский О. Б. Методика навчання іноземної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти / О. Б. Тарнопольский. – К. : «ІНККОС», 2006. – 246 с.

УДК 811.111'367.4

Т. О. Мизин,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЛАНЦЮЖКІВ МОДЕЛЕЙ СПОЛУЧУВАНІСТІ ВИСОКОЧАСТОТНИХ ІМЕННИКІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

У статті розглянуто функціонування ланцюжків моделей сполучуваності високочастотних іменників англійської мови. Авторка вказує на необхідність розрізнення понять «валентність» і «сполучуваність», на важливість вивчення проблем сполучуваності в теоретичному і практичному аспектах. Виділяються ланцюжки моделей сполучуваності високочастотних іменників англійської мови. Установлено кількість моделей, яка може вступати в синтаксичний зв'язок для утворення іменного ланцюжка максимальної довжини; виділено найчастіші ланцюжки моделей. Доведено вплив частоти слова на обсяг ланцюжка; досліджено вживаність високочастотних ланцюжків моделей у різних стилевих текстах. Наголошується, що частота і поширеність моделей не є явищами одного порядку.

Ключові слова: валентність, сполучуваність, ланцюжок моделей сполучуваності, частота, поширеність.

FUNCTIONING OF CHAINS OF ENGLISH HIGH-FREQUENCY NOUNS COMBINABILITY MODELS

The article considers the functioning of English high frequency nouns chains of combinability models. By chains the combinability of several models in a sentence are meant. The importance of the research of valency and combinability problems in theoretical and practical aspects is underlined. 731 chains of models of combinability of high frequency English nouns are singled out. The number of models capable of forming a noun chain of the maximum length is determined. The most frequent chains used in all types of texts (dAN, dNprpN, NprpdN, dNS) are defined. Special attention is paid to the impact of the word frequency on the length of the chain; the chains are classified according to their frequency and occurrence. It is proved that frequency and occurrence are different things. The usage of high frequency chains of models in texts belonging to different functional styles is analysed. It is established that the simpler the chain is the more frequently it is used. It is presupposed that combinatory peculiarities of nouns are influenced by the pragmatics of texts communicative orientation. The data used in the article prove that the chains frequency is a parameter of texts belonging to different functional styles, genres and sublanguages. Distances between texts, which are the basis for the multidimensional text space are determined.

Key words: valency, combinability, chain of combinability models, frequency, occurrence.

ФУНКЦИОНИРОВАНИЕ ЦЕПОЧЕК МОДЕЛЕЙ СОЧЕТАЕМОСТИ ВИСОКОЧАСТОТНЫХ ИМЕН СУЩЕСТВИТЕЛЬНЫХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

В статье рассматривается функционирование цепочек моделей сочетаемости высокочастотных имен существительных английского языка. Автор указывает на необходимость дифференциации понятий «валентность»